

ROMAN OM EN RUSSER I HAMBORG

Anita Grün: *Ved et tilfælde*, Indie Book, 2020, 263 s, ISBN: 978-87-972126-2-2.

Af Kim Frederichsen (Ph.d. i russisk historie og samfundsforhold)

Ved et tilfælde er en roman om Andrei Vahitov, der vokser op i landsbyen Yelabuga i Tatarstan i Rusland. Noget af tiden bor han hos sine bedsteforældre, men til andre tider hos sin mor, hvor han er udsat for et omsorgssvigt. Romanen deler sine sider mellem tilbageblik til opvæksten i en russisk provinsby under sensovjetismen og hans liv som voksen i Hamborg. I Tyskland bliver han taxachauffør og møder kvinden Tatiana, en i begyndelsen af romanen prostitueret, som han har et platonisk forhold til og hjælper i en række kritiske situationer med tråde til byens natteliv og hendes erhverv. Blandt Tatanas venner møder han den danske russiskstuderende Helene, som han gensidigt forelsker sig i. Men efter sit studieophold vender hun hjem til Danmark og forholdet går i opløsning. Mange år senere møder Andrei igen Helene, og forholdet får en ny chance.

Der er flere interessante aspekter ved romanen. For eksempel drejer det sig om hovedpersonens opvækst i Rusland. En del tid tilbringes sammen med moren i de sovjetiske betonblokke, der i tiden efter anden verdenskrig skød op over hele landet, når de mange befolkningsgrupper, der blandedes sammen, når de søgte job og bolig ved industrivirksomhederne. Hvor livet med moren fremstår underligt koldt og upersonligt, nærmest som betonblokkene, så fremstår livet med bedsteforældrene, der bor i et typisk russisk træhus, langt mere originalt, varmt og livsbekræftende. Et andet interessant aspekt handler om Andreis flytning til og liv i det Tyskland, som bedstefaren Ivan kæmpede imod under krigen, og hans møde med og tilknytning til det russiske diaspora, han til dels bliver en del af. Der er mange observationer af hans oplevelse af et ”vestligt” land som set med en fremmeds øjne.

Som læser kunne man ønske sig, at valget af en hovedperson med russisk baggrund fik større betydning (selvom forfatteren heldigvis varmt og uden alle de ulidelige fordomme, man normalt skal høre om russere, beskriver opvæksten, livet og personerne i Rusland), at dette aspekt ville blive mere udfoldet. Hvad betyder opvæksten i et land, der bryder sammen og ophører med at eksistere for hovedpersonens verdenssyn – er det det, der gør, at han helst bare flyder med strømmen og arbejdsmulighederne, mens han så vidt muligt prøver at holde sig for selv? Noget andet er valget af Tyskland. Det hævdes ofte, at den sovjetiske sejr i anden verdenskrig er en af de fortællinger, myndighederne bruger til at holde sammen på det russiske samfund i dag. Så hvordan forholder familien sig til hans valg af bosættelsesland?

Trods disse få kritikpunkter er der tale om en interessant roman, om tilfældige møder mellem mennesker, der måske er lidt rodløse og skal forsøge at finde sig til rette i en globaliseret verden, der er forskellig fra den europæiske virkelighed, de voksede op i.